

Vertaling in het Nederlands

Brussel, 10 november 1970

Zwitserse Openingsverklaring

Mijnheer de President;

Met het einde van de overgangsfase van de Europese Gemeenschappen, de inleiding van studies over het verdiepen van de integratie en het openen van onderhandelingen over een geografische uitbreiding openen zich voor de Europese ontwikkeling nieuwe perspectieven van principiële betekenis. De Zwitserse Bondsraad weet het bijzonder te waarderen, dat de Europese Gemeenschappen op dit tijdstip ook met Zwitserland en de overige neutrale EFTA-staten besprekingen opnemen. Zij brengen daarmee tot uitdrukking, dat een algemene oplossing moet worden gevonden, die rekening houdt met de organisch gegroeide verhoudingen en een nieuwe economische versplintering van de Westeuropese ruimte vermijdt. Daarmee komt U tegemoet aan een wens, die de Zwitserse regering meermalen tegenover de Europese Gemeenschappen heeft geuit.

Zwitserland heeft aan het werk van de wederopbouw in Europa in de jaren na de oorlog meegedaan in de overtuiging, dat de problemen van de moderne economie een nauwere samenwerking vereisen. Het heeft ook van begin af aan de Europese doelstellingen ondersteund en daaraan, waar dit mogelijk leek, actief deelgenomen. Als men de moeilijkheid van de op te lossen taak in aanmerking neemt, mag men zeggen dat de economische integratie de verwachtingen goeddeels heeft vervuld. In het bijzonder heeft de vermindering van handelsbelemmeringen binnen de twee Europese economische organisaties de welstand bevorderd en de aanpassing van produktie- en handels-structuren aan de moderne marktverhoudingen en daarmee tevens de internationale taakverdeling

- 2 -

in gunstige zin beïnvloed. De Europese Economische Gemeenschap is er bovendien door middel van de gezamenlijke ordening van belangrijke takken van economie in geslaagd, een wezenlijke eerste stap op de weg naar de unificatie van Europa te doen. Daarmee heeft de Europese integratie een graad van ^{innerlijke} vastheid bereikt, die een geografische uitbreiding en een redelijke deelname van neutrale staten aan de werkzaamheden van de gemeenschap op economisch gebied mogelijk zou moeten maken. De Zwitserse regering juicht deze ontwikkeling des te meer toe omdat de doelstellingen van de Europese gemeenschappen zijn gericht op de volle ontplooiing van de scheppende krachten van ons werelddeel, de bevordering van de welvaart van zijn volkeren, de schepping van een vrije economische ruimte, die voor evenwichtsstoringsen minder gevoelig is, ^{en} het overwinnen van de groei problemen van economische en sociale aard, die voortvloeien uit de stormachtige ontwikkeling van wetenschap en techniek, en omdat die doelstellingen zodoende in hoge mate overeenstemmen met de prioriteiten die door Zwitserland als belangrijk worden beschouwd. Bovendien willen de Europese gemeenschappen door middel van versterking van de Europese economie aan de wereldomvattende verantwoordelijkheden van Europa meer recht doen wedervaren en de samenwerking met de ontwikkelingslanden uitbreiden. Ook op deze terreinen - en ik zou er nog meer kunnen opnoemen - bestaat er tussen ons een grote overeenstemming van doelstellingen en belangen. Dit zijn de redenen waarom wij een nauwe samenwerking als gewenst beschouwen, waarvan inhoud, vorm en modaliteiten nog dienen te worden bepaald.

Ter gelegenheid van de Haagse topconferentie begin december 1969 hebben de staatshoofden of hoofden van de regeringen van de tot de Europese gemeenschappen behorende landen nadrukkelijk hun geloof in de politieke doelstellingen van de gemeenschappen

bekrachtigd en er op gewezen, dat een uitbreiding van de gemeenschappen er toe zou bijdragen, hen dimensies te verlenen die hoe langer hoe meer overeenkomen met het tegenwoordige peil van economie en techniek. Tevens hebben ze echter erkend, dat naast een toetreding volgens de modaliteiten van het verdrag van Rome ook het scheppen van bijzondere betrekkingen met andere Europese landen, die dit wensen, tot deze ontwikkeling zou moeten bijdragen. Er werd ^{evenwel} gepreciseerd, dat de staten die wensen toe te treden de verdragen en hun politieke doelstellingen, het sedert het begin van het verdrag geschapen volgrecht en de voor de uitbreiding gemaakte opties dienen te aanvaarden.

Zwitserland als voortdurend neutrale staat neemt met voldoening kennis van de principiële bereidheid tot het scheppen van bijzondere betrekkingen. Het is er zich steeds van bewust geweest, dat de Europese gemeenschappen een nieuw soort van organisatie vormen, die tot een steeds verder gaande politieke unificatie moet leiden. Deze doelstelling, waarop herhaaldelijk gewezen is, vindt haar uitdrukking enerzijds in het streven van de gemeenschappen tot een gezamenlijk optreden tegenover de buitenwereld - b.v. door het voeren van een gemeenschappelijke handelspolitiek - en is anderzijds bepalend voor de terreinen en methodes die voor een gemeenschappelijke inwendige activiteit zijn gekozen. Op elk terrein, van de landbouwpolitiek der jaren '60 tot aan de nieuwe programma's voor de opbouw van een economische en valuta-unie in de loop van het zojuist begonnen decennium, wordt de overdracht van nationale soevereiniteitsrechten op centrale gebieden van de economische politiek op instituties van de gemeenschappen voorzien, die hun activiteit naar Europese gezichtspunten zullen moeten richten.

Een voortdurend neutrale staat, die in een nauwe betrekking tot de Europese gemeenschappen wenst te treden, moet bij de keus van de daartoe ter beschikking staande oplossingen met deze feiten rekening houden. De voortdurende, bewapende neutraliteit van Zwitserland is, gelijk algemeen bekend, tot een institutie van het volkenrecht geworden; de Commissie voor Internationaal Recht van de Verenigde Naties heeft dit uitdrukkelijk erkend. De Acte van Parijs van 20 november 1815 heeft plechtig verklaard, dat de Zwitserse neutraliteit met het waarachtig belang van alle Europese staten overeenstemt. Art. 435 van het Verdrag van Versailles en de Verklaring van Londen van de Volkenbondsraad van 13 februari 1920 hebben geconstateerd, dat de Zwitserse neutraliteit een internationale verplichting in het belang van de handhaving van de vrede is.

De neutraliteitspolitiek,
die op de wil van het Zwitserse volk berust, is ook tegenwoordig een factor van verstandhouding en ontspanning. Ze is van een Europese in een wereldomvattende samenhang gegroeid. Ze is een politiek van de vrede in de waarste zin van het woord. Omdat ze kan worden vooruitgezien, vormt ze een element van stabiliteit in de wereldpolitiek; elke beperking zou een nieuwe factor van onzekerheid scheppen. Om de geloofwaardigheid van de Zwitserse neutraliteitspolitiek internationaal te bewaren, moeten de beperkingen van nationale soevereiniteitsrechten binnen bepaalde grenzen blijven. De buitenwereld moet kunnen blijven vertrouwen op het vermogen van Zwitserland, zijn neutraliteit te handhaven.

De genoemde politieke doelstellingen van de Europese gemeenschappen staan tegenover deze overwegingen. Die doelstellingen bestaan echter tegenwoordig niet in de laatste plaats ook in het bevorderen van de internationale ontspanning en verstandhouding tussen de volkeren van het gehele Europese

werelddeel. Zwitserland gelooft dat het, juist in dit verband, de hem toebedeelde taak het best als neutrale staat kan vervullen. Als de indruk zou ontstaan dat Zwitserland van zijn neutraliteitspolitiek afwijkt, dan zou dit juist tegenstrijdig zijn met de bemoeiingen voor een internationale ontspanning. De twee eisen zijn met elkaar te verenigen: de nagestreefde nauwere betrekking tot de Europese gemeenschappen zal de verdergaande doelstellingen van de gemeenschappen op geen enkele manier belemmeren en zal het tevens aan Zwitserland mogelijk maken zijn neutraliteitspolitiek te blijven voeren.

Deze overwegingen brengen ons tot de opvatting dat - zoals in het communiqué van Den Haag wordt gezegd - het scheppen van bijzondere betrekkingen voor de toekomstige verhouding tussen Zwitserland en de Europese gemeenschappen het meest geschikte middel zal zijn om de noodzakelijke economische samenwerking verder te ontplooien. Met het oog op de reeds genoemde gemeenschappelijke belangen en doelstellingen, maar ook indachtig de bestaande veelvuldige geestelijke, culturele en economische betrekkingen en het onmiddellijke nabuurschap is het echter gewenst, een zo veel mogelijk omvattende schikking na te streven. De geschetste rijkdom van betrekkingen tussen Zwitserland en de staten van de Europese gemeenschappen toont overigens dat in elk geval nieuwe contractuele grondslagen moeten worden geschapen, omdat met het voortschrijden van de integratie de bestaande bilaterale verdragen met de lidstaten van de gemeenschap obsoleet of inhoudsloos geworden zijn. Ik zal nog in het bijzonder op enkele problemen wijzen, die slechts op een brede regionale basis kunnen worden opgelost, als concrete voorbeelden voor de noodzakelijkheid van gemeenschappelijke bemoeienissen.

Een oplossing van deze aard stemt bovendien overeen met de noodzaak, rekening te houden met de eisen van de specifiek Zwitserse vorm van rechtstreekse democratie en federale staatsvorm. Deze politieke structuur heeft de innerlijke samenhang van onze uit verschillende taalkundige en godsdienstige groeperingen bestaande bevolking gewaarborgd. De instellingen van referendum en initiatief maken het aan de burger mogelijk een rechtstreeks aandeel te hebben aan politieke beslissingen van principiële aard. Het gaat hier derhalve om elementen van ons staatkundig bestaan, die in de gedachten en

- 6 -

bestaan, die in de gedachten en gevoelens van ons volk diep zijn geworteld en een vaste grondslag vormen ook voor de internationale activiteit van Zwitserland. Een dergelijke verankering vormt geen tegenstelling tot Uw bemoeienissen. De bekentenis tot een democratische en op vrijheid berustende staatsvorm is aan U en aan ons gemeenzaam.

De Zwitserse regering weet - en ik geloof dat U het daarover met ons eens is - dat een dergelijke overeenkomst, die gesloten wordt met een hoog geïndustrialiseerde neutrale staat, iets geheel nieuws is. Wij beschouwen het daarom als beslist noodzakelijk, eerst door middel van explorerende gesprekken de ideeën over een doelmatige inhoud en de modaliteiten van een dergelijke overeenkomst gezamenlijk en in betere kennis van de wederkerige behoeften te onderzoeken. De Zwitserse regering heeft herhaaldelijk verklaard, en ik wens dit nu te bevestigen, dat zij die gesprekken zonder vooropgezette mening begint en het als ondoelmatig zou beschouwen als de waaijer van mogelijke oplossingen voor een deelname van Zwitserland aan de Europese integratie van begin af aan te zeer werd vernauwd.

Het zou daarom niet overeenkomen met de zin van deze explorerende gesprekken als ik zou trachten U nu al uit onze gezichtshoek een gedetailleerd overzicht van de inhoud van de na te streven overeenkomsten te geven. Ik kan U echter verklaren dat de Zwitserse regering de wil heeft het van haar verwachte aandeel aan het gemeenschappelijke voorbereidende werk te vervullen. Onze delegatie bereidt er zich op voor, in de explorerende gesprekken onze gedachten te preciseren. Als ik U nu enkele algemene overwegingen over de te bespreken gebieden voordraag, dan is het niet met de bedoeling op het komende werk vooruit te lopen, maar om het begin daarvan te vergemakkelijken. Tenslotte zal ik trachten, onze opvatting

- 7 -

over de werkwijze in deze gesprekken en het te bereiken doel te beschrijven.

De bestaande hoge graad van ^{economische} verstrengeling tussen Zwitserland en de Europese Economische Gemeenschap uit zich het duidelijkst in de uitwisseling van goederen. Ongeveer 75 % van de Zwitserse invoer zouden uit de vergrote gemeenschap komen, en bijna 60 % van zijn uitvoer zou naar de betrokken landen gaan. Het in het oog springend belang van Zwitserland, aan een grote Europese markt deel te nemen, komt overeen met een belang van de gemeenschap, de Zwitserse markt te integreren, die weliswaar klein is wat de bevolking aangaat, maar buitengewoon koopkrachtig. Zwitserland staat immers nu al als klant van de Europese gemeenschap op de tweede plaats met een invoeroverschot van bijna 1,5 miljard dollar, dat door geen ander land buiten de gemeenschap wordt bereikt. Naar onze opvatting is het daarom gewenst, deze intensieve door direct nabuurschap gestimuleerde handelsbetrekkingen een zo liberale gedaante te geven als mogelijk is.

Wij stellen er prijs op, een regeling te voorzien in overeenstemming met Art. XXIV GATT, d.w.z. een veelomvattende afschaffing van de handelsbelemmeringen. Op deze manier wordt ook terdege rekening gehouden met de belangen van derde staten en de ontwikkeling van de wereldhandel.

In het kader van een algemene regeling zou Zwitserland een plan voor de spoedige afbraak van handelsbeperkingen en grote afdalende trappen voorstaan, teneinde de economische uitwerkingen te versterken.

Ik behoef nauwelijks te wijzen op de betekenis van de buitenlandse handel voor de vorming van het Zwitserse nationale

- 8 -

inkomen. Zwitserland behoort tot de landen waar het aandeel van de uitvoer aan het bruto sociaal product het hoogst is. Al is de buitenlandse handel van Zwitserland overwegend op Europa goriënteerd, zijn toch de overige markten, die tezamen altijd nog 40 % van de Zwitserse uitvoer voor hun rekening nemen, eveneens belangrijk. De economische ontwikkeling van Zwitserland is in hoge mate afhankelijk van de buitenlandse handel. Dit feit, en de brede stroom van die handel, maken van Zwitserland een wereldhandelsnatie bij uitstek, die wat betreft de omvang van de buitenlandse handel op de twaalfde plaats staat.

Om de voor zijn neutraliteitspolitiek noodzakelijke zichtbare zelfstandigheid in het vormen van buitenlandse economische betrekkingen te behouden, gaat Zwitserland van de gedachte uit, dat het ook in de toekomst zelf met derde staten over douane- en handelsovereenkomsten zal onderhandelen en zulke overeenkomsten zal afsluiten, en dat het ook in internationale economische organisaties zelfstandig zal optreden.

Wij zijn er ons echter van bewust dat bij het scheppen van een vrij goederenverkeer verschuivingen van het verkeer en vervalsingen van de concurrentie moeten worden voorkomen, die uit een zelfstandige handelspolitiek teneover derde staten zouden kunnen voortvloeien. Wij zijn daarom bereid, in samenwerking met U naar maatregelen tot oplossing van eventueel ontstaande problemen te zoeken. Op grond van onze ervaringen en onderzoeken zijn wij tot de slotsom gekomen, dat deze risico's onder de tegenwoordige omstandigheden niet moeten worden overschat. Wij zijn er van overtuigd dat het mogelijk is, schikkingen te vinden die voor beide zijden tevredenstellend en administratief eenvoudig zijn.

Wij weten ook dat de gemeenschap met de invoering van het vrije goederenverkeer er tegelijkertijd naar streeft, andere mogelijkheden van vervalsing van concurrentie uit te schakelen, zoals kartels en soortgelijke overeenkomsten, handelsmonopolies van de staat, opdrachten van opbare ^{lichamen,} subsidies enz. Daar ook wij in de afschaffing van handelsbelemmeringen een middel tot bevordering van de concurrentie zien, zijn wij er van overtuigd dat voor dergelijke situaties een billijke regeling ^{door overeenkomst} kan worden gevonden, voor zover ze van economische betekenis zijn.

Wat de landbouw aangaat, zal het doel van de gesprekken moeten zijn, met handhaving van een levenskrachtige boerenstand overeenkomsten te vinden die een uitgebalanceerde algemene oplossing op grondslag van wederkerigheid vormen.

De Zwitserse landbouwpolitiek beoogt in beginsel dezelfde doelstellingen als die welke ^{voor de EEG} in het verdrag van Rome zijn vastgelegd. Hun praktische uitwerking heeft er echter in Zwitserland toe geleid dat het prijspeil van de Zwitserse landbouwproducten aanzienlijk hoger ligt dan dat van ^{de} Europese Economische Gemeenschap. Dit feit heeft zijn oorzaak in de bijzondere door de natuur bepaalde productie- en onkostenverhoudingen in Zwitserland, maar ook, en niet in de laatste plaats, daarin, dat aan de landbouw overeenkomstig het ^{begin} beginsel van pariteit een inkomen wordt gewaarborgd, dat zich richt naar de in andere bedrijfstakken gebruikelijke inkomens. Als de prijzen, die volgens de landbouwverordeningen tegenwoordig in de Europese Economische Gemeenschap van kracht zijn, op de Zwitserse verhoudingen werden overgebracht, zou het netto inkomen van onze boeren gemiddeld met 50 % verminderd worden. Afgezien van de zeer ernstige gevolgen voor de boeren, zou dit een drastische reductie van de graad van zelfverzorging van Zwitserland met zich brengen. Die graad bevindt zich nu al, met minder dan

60 %, op de grens van wat voor een neutrale staat nog te ver-
antwoorden is en laat een zeer grote ruimte voor de invoer
open. Zwitserland betreft bijna de helft van zijn invoer aan
landbouwproducten uit de EEG. Het heeft in dit opzicht het
hoogste aandeel per hoofd van de bevolking van alle staten
buiten de Europese Economische Gemeenschap.

Tenslotte moet ook de belangrijke rol van de land-
bouw voor de bevolkingspolitiek - in het bijzonder in de berg-
streken - in het oog worden gehouden. Bij de bespreking van
overeenkomsten op het gebied van de landbouw moet met al deze
omstandigheden rekening worden gehouden. Zoals reeds gezegd,
behoeft dit helemaal geen beletsel te zijn voor het sluiten van
voor beide kanten voordelige en voor ontwikkeling vatbare
overeenkomsten.

De economische verstrengeling tussen Zwitserland en de
EEG put zich niet uit in de handelsbetrekkingen, maar omvat
alle belangrijke takken van het economisch leven. In vele
gevallen is ze zelfs intensiever dan tussen de afzonderlijke
leden van de gemeenschap zelf, zoals b.v. duidelijk blijkt uit
de handel met landbouwproducten, de dienstverrichtingen en
het buitengewoon grote aantal buitenlandse werkkrachten in
Zwitserland. Verder mag worden gewezen op de zeer doeltref-
fende hoewel naar buiten weinig zichtbare samenwerking tussen
Zwitserland en zijn Europese economische partners op het gebied
van de valutapolitiek, en op de betekenis van de toegang tot
de Zwitserse kapitaalmarkt voor de Europese industrie. Een
veelvuldige interdependentie verbindt dus ons land met de tot
de Europese gemeenschappen behorende staten. Dit is een natuur-
lijk gevolg van de centrale aardrijkskundige ligging van Zwit-
serland en komt tevens overeen met de eisen van een vernuftige
taakverdeling in het kader van de Europese economie.

- 11 -

Aangezien Zwitserland ook in de toekomst bereid en willig is, de voor een hoog geïndustrialiseerde staat gepaste bijdrage tot de verdere ontwikkeling van de Europese economie te leveren en de daaruit voortvloeiende verplichtingen op zich te nemen, willen wij in de explorerende gesprekken met U onderzoeken, hoe niet alleen op het terrein van het goederenverkeer maar ook op een ruimer gebied de bestaande betrekkingen tussen Zwitserland en de drie Europese gemeenschappen met het oog op de doelstellingen van de integratiepolitiek kunnen worden versterkt.

Van de mogelijke onderwerpen van gesprek zijn op te noemen:

- de dienstverrichtingen,
- de vragen van vestiging,
- de technische handelsbelemmeringen,
- de wetgeving op het gebied van geneesmiddelen,
- de verzekeringen.

De deelname van Zwitserland bij de uitwerking van een Europese conventie over het verlenen van octrooien is een goed voorbeeld voor ons belang bij de gemeenschappelijke opbouw van een Europese rechtsorde.

In verband met onze aardrijkskundige ligging in het hart van Europa verdient de verkeerspolitiek een bijzondere vermelding.

Wat de vrije keus van domicilie en werkkring aangaat, is het U zonder twijfel bekend dat het aandeel van buitenlandse arbeidskrachten in verhouding tot de hele bevolking in Zwitserland enkele malen groter is dan het gemiddelde van de EEG. Dit heeft ons land voor een reeks van moeilijke vraagstukken

van economische en sociale aard geplaatst, waarmee rekening dient te worden gehouden. We zijn gaarne bereid, de genoemde problemen en onze politiek in dit opzicht met U te bespreken en gezamenlijk te onderzoeken.

Ik heb de nieuwe gebieden van integratie nog niet genoemd, die sinds de voltooiing van de douane-unie en het einde van de overgangsperiode op de voorgrond van Uw streven staan. Deze werkzaamheden, die vaak toepasselijk het "programma van de tweede generatie" worden genoemd, zijn naar onze opvatting voor de toekomstige ontwikkeling van de Europese economie van evenveel belang als het tot dusver verrichte werk, omdat ze in rechtstreeks verband staan met de kerngebieden van ons economisch leven. Uw werk op de terreinen van industriepolitiek, research-politiek, energiepolitiek, regionale politiek, vooral echter Uw voornemen, trapsgewijs een echte economische en valuta-unie op te bouwen, worden in Zwitserland natuurlijk met grote belangstelling gadeslagen.

De bestrijding van de inflatie en de vorming van meer stabiele valuta-verhoudingen zijn taken, die binnen nationaal kader slechts in beperkte mate kunnen worden opgelost. Het gaat hier om kwesties van gezamenlijk belang. Het ligt daarom naar onze mening voor de hand, dat Zwitserland met de Europese gemeenschappen onderzoekt, welke vorm van samenwerking op het terrein van economische en valuta-politiek met het oog op de

bereikbare graad van integratie gewenst en mogelijk is. De zelfde bereidwilligheid bestaat ook ten opzichte van het vrije kapitaalverkeer.

Verder mag er aan herinnerd worden dat Zwitserland nu reeds actief deelneemt aan de gezamenlijke bemoeiingen van de leden van de Europese gemeenschap en belanghebbende andere staten voor een Europese samenwerking op het gebied van technologie en research. Deze samenwerking kan zeker nog uitgebreid en verbreed worden.

Op het terrein van de industriepolitiek heeft/Zwitserland ook belang bij het scheppen van voorwaarden, die een aanpassing van ondernemingsstructuren aan de nieuwe marktdimensies kunnen vergemakkelijken.

Dan wil ik er aan herinneren, dat op het gebied van de horloge-industrie de in de Kennedy-ronde gesloten overeenkomst tussen Zwitserland en de EEG al sinds meer dan drie jaar het kader van een actieve samenwerking en van het zoeken naar voor beide kanten bevredigende oplossingen van de problemen van industrie-politiek vormt.

Tenslotte zal het noodzakelijk zijn, niet alleen de inhoud van de na te streven samenwerking tot onderwerp van onze gesprekken te maken, maar ook de daarvoor te volgen werkwijze. Het is niet mogelijk, bij voorbaat tot in bijzonderheden gaande voorstellingen over de institutionele regels van procedure te ontwikkelen, want die regels zullen immers noodzakelijkerwijs steeds een spiegelbeeld van de inhoud van onze overeenkomsten vormen.

Wij erkennen, dat de samenwerking met Zwitserland de bijzondere modaliteiten voor het nemen van besluiten, die voor

de leden van de uitgebreide gemeenschappen onderling gelden, niet mag storen. Anderzijds verwacht Zwitserland, dat het naar mate van de verplichtingen, die het zal moeten aangaan, vormgevend zal kunnen medewerken. Onze ervaringen geven ons de overtuiging, dat hiervoor veelvuldige vormen van samenwerking gevonden kunnen worden.

Waar wij naar streven, dat zijn eenvoudige en effectieve institutionele middelen, die een waarborg vormen voor het goede functioneren van de getroffen overeenkomsten, een spoedige oplossing van eventueel opdagende moeilijkheden mogelijk maken en tenslotte een periodiek onderzoek van de stand van samenwerking toestaan, dat er toe kan leiden, die samenwerking op nieuwe terreinen uit te strekken. Ik wil er hier de nadruk op leggen, dat Zwitserland wenst een voor ontwikkeling vatbare overeenkomst te sluiten, die past bij de dynamiek van het moderne economische leven.

Het zal dus onze taak zijn, niet alleen een ^{institutioneel} kader te vinden voor de uitvoering van en de contrôle op de overeenkomsten, die gedurende de komende onderhandelingen zullen worden gesloten, maar ook voor een uitwisseling van gedachten en voor consultaties op elk gebied van gemeenschappelijk belang, zelfs wanneer op een bepaald ogenblik geen of nog geen behoefte naar een regeling door een verdrag bestaat.

Wij zijn er van overtuigd, dat zulke mechanismen van cooperatie en consultatie voor beide kanten nuttig zullen blijken te zijn. Ze zullen de grondslag voor een dieper wederkerig begrip vormen en ons een stap nader tot het bereiken van

onze gemeenschappelijke doelstellingen brengen.

Ziedaar een paar gedachten over de gebieden, die volgens Zwitserse opvatting op gepaste manier in een overeenkomst met de Europese gemeenschappen moeten worden betrokken, en over de tot dat doel na te streven werkwijzen. Zoals ik reeds aan het begin zei, is de vorming van een dergelijk verdrag een taak waarvoor nog geen precedent bestaat. Daarom zou ik tot besluit een voorstel over de werkwijze willen doen, dat, naar ik meen te mogen aannemen, ook met Uw ideeën overeenstemt.

De Zwitserse regering vraagt er om, explorerende besprekingen op te nemen. Die gesprekken zouden tot doel hebben, het wederkerige belang bij een nauwe samenwerking op de afzonderlijke gebieden en de daarbij in aanmerking te nemen principiële overwegingen nader te onderzoeken. De nauwkeurige bekendheid met de werkwijze van de gemeenschappen aan de ene kant en met de Zwitserse verhoudingen aan de andere kant is een eerste voorwaarde voor de keus van de juiste basis voor onderhandelingen. Uitgaande van een inventarisatie van de bestaande veelvuldige betrekkingen tussen Zwitserland en de Europese gemeenschappen, zal het mogelijk moeten zijn de richting te bepalen van een verdere uitbreiding van die betrekkingen en van de mate van een mogelijke deelname van Zwitserland aan de toekomstige ontwikkeling van de integratie.

Wij stellen voor, die gesprekken onmiddellijk te laten beginnen en tot dat doel een datum voor de eerste ontmoeting tussen de twee delegaties vast te stellen. De tijd dringt om twee redenen: Aan de ene kant vanwege de samenhang tussen de onderhandelingen over een uitbreiding en de noodzaak, niet in achterstand te geraken tegenover het algemene tijdplan, en aan de andere kant omdat de Zwitserse regering vòòr het begin van formele onderhandelingen met de Europese gemeenschappen het

parlement en de openbaarheid uitvoerig moet inlichten. Het dan te verwachten debat dient niet onder de druk van tijdgebrek te staan. Ik leg er in het bijzonder de nadruk op, dat een substantiële overeenkomst zoals door ons wordt nagestreefd, na afsluiting aan het referendum wordt onderworpen. Zwitserland bevindt zich in dit opzicht wel in een heel uitzonderlijke positie. De discussie over dit zo veelvuldige en omvangrijke onderwerp kan echter pas dan op nuttige wijze beginnen, wanneer de concrete mogelijke oplossingen op grond van explorerende gesprekken beter te onderscheiden zijn.

Als vrucht van de explorerende gesprekken zouden dan de onderhandelingen zelf kortere tijd moeten vergen. In elk geval delen wij Uw opvatting volkomen, dat van begin af aan de reductie van invoerrechten tussen de gemeenschap enerzijds en de nieuwe leden zowel als de landen die, zoals Zwitserland, in een bijzondere betrekking tot de uitgebreide gemeenschap zullen treden, anderzijds, op hetzelfde tijdstip van kracht behoren te worden. Dit lijkt ons alleen al daarom vereist, om de in de EFTA bereikte vrijheid van invoerrechten zonder stoornis in de nieuwe dimensies over te leiden.

Staat U mij toe, tot besluit te constateren, dat voor Zwitserland de schepping van bijzondere betrekkingen tot de Europese gemeenschappen niet een doel op zichzelf is. Integendeel: Zwitserland erkent het Europese belang, alle tot samenwerking willige landen nader tezamen te sluiten, en zodoende een economische versterking en consolidatie van ons werelddeel te bereiken. De wens van Zwitserland, aan dit werk deel te nemen, vloeit voort uit het bewustzijn er bij te behoren en uit de bereidwilligheid, het ons toekomende aandeel tot het volbrengen van deze gemeenschappelijke taken bij te dragen.